

Dosarul nr. 2ra-1977/19

Prima instanță: Judecătoria Orhei (judecător T. Troianovscaia)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (judecători N. Traciuc, M. Buruian și G. Zubati)

## DECIZIE

27 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit  
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul  
judecătorii

Dumitru Mardari  
Maria Ghervas  
Iurie Bejenaru  
Victor Burduh  
Nina Vascan

examinând recursul declarat de Svetlana Sajin, reprezentată de Iurii Sajin, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Procurorul r-nului Orhei, Vasile Stăvilă, acționând în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale lui Iurii Sajin și Svetlanei Sajin, împotriva CCL „Nr. 11“, Ninei Mîndru, lui Alic Cojocari, Nataliei Sidorov și lui Mihail Harea cu privire la repararea prejudiciului material, încasarea cheltuielilor de efectuare a expertizei și obligarea de a restabili rețelele de comunicație a coloanei de distribuire a apei,

și la cererea de chemare în judecată depusă de Iurii Sajin împotriva CCL „Nr. 11“, Ninei Mîndru, lui Alic Cojocari, Nataliei Sidorov și lui Mihail Harea cu privire la repararea prejudiciului material, de a asigura organizarea efectuării reparației acoperișului, obligarea de a efectua schimbarea coloanei comune de aprovizionare cu apă și de a reinstala coloana comună de aprovizionare cu apă, precum și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 19 mai 2009 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile declarate de Iurii Sajin, de Svetlana Sajin, reprezentată de Iurii Sajin, și de Nina Mîndru, reprezentată de de Vitalie Balinschi, fiind menținută hotărârea din 10 decembrie 2008 a Judecătoriei Orhei,

c o n s t a t ă :

La 18 aprilie 2006, Procurorul r-nului Orhei, Vasile Stăvilă, a depus cerere de chemare în judecată în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale lui Iurii Sajin și Svetlanei Sajin împotriva CCL „Nr. 11“, Ninei Mîndru, lui Alic

Cojocari, Nataliei Sidorov și lui Mihail Harea cu privire la repararea prejudiciului material în sumă de 18 035 lei, încasarea cheltuielilor de efectuare a expertizei în sumă de 180 lei și obligarea Ninei Mîndru, lui Alic Cojocari, Nataliei Sidorov și lui Mihail Harea de a restabili rețelele de comunicație a coloanei de distribuire a apei reci din blocul locativ de pe XXXXX (f.d. 1, vol. I).

În motivarea acțiunii, reclamantul Procurorul r-nului Orhei, Vasile Stăvilă, acționând în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale lui Iurii Sajin și Svetlanei Sajin, a relatat că Svetlana Sajin este proprietara apartamentului nr. XXXXX de pe XXXXX, în familia acesteia fiind 2 invalizi de gradul II, și anume: soțul Iurii Sajin și fiica minoră XXXXX.

Reclamantul a invocat că acest apartament este situat la etajul V al blocului locativ de pe XXXXX, acoperișul căruia este în stare avariata.

Reclamantul a precizat că blocul locativ de pe XXXXX, este gestionat de către CCL „Nr. 11“.

Reclamantul a indicat că în urma pătrunderii apei de pe acoperiș, în toate odăile apartamentului nr. XXXXX au apărut porțiuni de mucegai pe suprafața pereților și a tavanului.

Astfel, reclamantul a declarat că Svetlanei Sajin i-a fost cauzat un prejudiciu material în sumă de 18 035 lei sub formă de cheltuieli necesare pentru reparația apartamentului nr. XXXXX, după cum este indicat în raportul de evaluare din 02 februarie 2006.

Totodată, reclamantul a menționat că persoanele care locuiesc în apartamentele nr. YYYYYY de pe XXXXX, samavolnic au schimbat țevile de la coloana de aprovizionare cu apă rece cu D=25mm, înlocuindu-le cu țevi cu D=20mm, precum și au înlăturat țevile de aprovizionare cu apă fierbinte.

Reclamantul a subliniat că în acest mod, s-a înrăutățit aprovizionarea cu apă rece a apartamentului nr. XXXXX, iar persoanele care locuiesc în apartamentele nr. YYYYYY, și anume Nina Mîndru, Alic Cojocari, Natalia Sidorov și Mihail Harea nu doresc să restabilească benevol țeava cu D=25mm.

Pe parcursul examinării cauzei, Iurii Sajin a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva CCL „Nr. 11“, Ninei Mîndru, lui Alic Cojocari, Nataliei Sidorov și lui Mihail Harea cu privire la încasarea din contul CCL „Nr. 11“ a sumei de 18 035 lei cu titlu de reparare a prejudiciului material și a sumei de 257 lei cu titlu de cheltuieli de judecată, obligarea CCL „Nr. 11“ de a asigura organizarea efectuării reparației calitative a acoperișului casei de pe XXXXX, și obligarea Ninei Mîndru, lui Alic Cojocari, Nataliei Sidorov și lui Mihail Harea de a efectua schimbarea coloanei comune de aprovizionare cu apă rece de la D=20mm la D=25mm și de a reinstala coloana comună de aprovizionare cu apă caldă cu D=25mm (f.d. 240-241, vol. I).

În motivarea acțiunii, reclamantul Iurii Sajin a relatat că soția sa, Svetlana Sajin, este membră a CCL „Nr. 11“ și proprietara apartamentului nr. XXXXX, amplasat la etajul V din blocul locativ de pe XXXXX.

Reclamantul a specificat că este coproprietarul devălmaș al acestui apartament.

Reclamantul a susținut că CCL „Nr. 11“, contrar obligației de a efectua reparația acoperișului blocului locativ de pe XXXXX, care rezultă din prevederile art. 3 alin. (1) lit. c), 5, 20 și 21 din Legea condominiului în fondul locativ nr. 913 din 30 martie 2000, art. 117, 155 și 158 din Codul cu privire la locuințe al RSS Moldovenești, art. 9 alin. (1)-(2) din Codul civil, pct. 43 subpct. 3) și 5), 44, 45 și 79 subpct. 1), 4), 5), 8), 10), 11), 12) și 15) din Statutul-model al cooperativei pentru construcția de locuințe din RSS Moldovenești, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 338 din 08 octombrie 1984, precum și pct. 19-20 din Regulile provizorii de exploatare a locuințelor, întreținere a blocurilor locative și teritoriilor aferente în Republica Moldova, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1224 din 21 decembrie 1998, nu a efectuat la timp reparația acestui acoperiș, ceea ce a dus la pătrunderea apei prin acoperiș în apartamentul nr. XXXXX și la inundarea acestuia.

Reclamantul a indicat că în rezultatul acestui fapt, Svetlanei Sajin și reclamantului i-a fost cauzat un prejudiciu material în sumă de 18 035 lei sub formă de cheltuieli necesare pentru reparația apartamentului nr. XXXXX, după cum este indicat în raportul de evaluare din 02 februarie 2006.

Reclamantul a menționat că după inundația respectivă, a fost, totuși, efectuată reparația acoperișului blocului locativ de pe XXXXX, însă necalitativ.

Astfel, reclamantul a arătat că după topirea zăpezii și precipitațiile abundente din primăvara anului 2008, apa a început din nou să pătrundă în apartamentul nr. XXXXX, iar situația acestuia s-a înrăutățit.

În continuare, reclamantul a declarat că persoanele care locuiesc în apartamentele nr. YYYYYY de pe XXXXX, samavolnic au schimbat țevile de la coloana comună de aprovizionare cu apă rece cu D=25mm, înlocuindu-le cu țevi cu D=20mm, precum și au înlăturat țevile de aprovizionare cu apă fierbinte.

Reclamantul a considerat că în acest mod, Nina Mîndru, Alic Cojocari, Natalia Sidorov și Mihail Harea au încălcat prevederile art. 3 alin. (1), 5 și 12 din Legea condominiului în fondul locativ nr. 913 din 30 martie 2000, art. 10, 11, 150, 155 și 158 din Codul cu privire la locuințe al RSS Moldovenești, art. 376 alin. (1) și 377 din Codul civil, precum și pct. 7 și 18 din Regulile provizorii de exploatare a locuințelor, întreținere a blocurilor locative și teritoriilor aferente în Republica Moldova, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1224 din 21 decembrie 1998.

Reclamantul a subliniat că în acest mod, s-a înrăutățit aprovizionarea cu apă a apartamentului nr. XXXXX.

Prin hotărârea din 10 decembrie 2008 a Judecătoriei Orhei, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Procurorul r-nului Orhei în interesele Svetlanei Sajin împotriva CCL „Nr. 11“ cu privire la repararea prejudiciului și împotriva Ninei Mîndru, lui Alic Cojocari, Nataliei Sidorov și lui Mihail Harea cu privire la apărarea drepturilor, precum și cererea de chemare în judecată înaintată de Iurii Sajin cu privire la obligarea CCL „Nr. 11“ de a repara acoperișul case. S-au obligat Nina Mîndru, Alic Cojocari, Natalia Sidorov și Mihail Harea, proprietarii apartamentelor corespunzătoare YYYYYY, de a reinstala țeava de apeduct cu D=25mm, care a fost schimbată samavolnic cu D=20mm în casa de pe XXXXX. În rest, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată.

S-a încasat în mod solidar din contul lui Iurii Sajin și al Svetlanei Sajin taxa de stat în sumă de 541 lei (f.d. 287-288, vol. I).

La 23 decembrie 2008, Iurii Sajin a declarat apel împotriva hotărârii din 10 decembrie 2008 a Judecătoriei Orhei (f.d. 289, vol. I).

La 24 decembrie 2008, Svetlana Sajin, reprezentată de Iurii Sajin, a declarat apel împotriva hotărârii din 10 decembrie 2008 a Judecătoriei Orhei (f.d. 290, vol. I).

La 20 ianuarie 2009, Nina Mîndru, reprezentată de Vitalie Balinschi, a declarat apel împotriva hotărârii din 10 decembrie 2008 a Judecătoriei Orhei (f.d. 294, vol. I).

Prin decizia din 19 mai 2009 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse apelurile declarate de Iurii Sajin, de Svetlana Sajin și de Nina Mîndru, fiind menținută hotărârea din 10 decembrie 2008 a Judecătoriei Orhei (f.d. 336-339, vol. I).

La 30 septembrie 2009, Iurii Sajin a declarat recurs împotriva deciziei din 19 mai 2009 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 341-344, vol. I).

La 30 septembrie 2009, Svetlana Sajin, reprezentată de Iurii Sajin, a declarat recurs împotriva deciziei din 19 mai 2009 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii din 10 decembrie 2008 a Judecătoriei Orhei în partea respingerii cererii de chemare în judecată depuse de Procurorul r-nului Orhei în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale lui Iurii Sajin și Svetlanei Sajin, cât și a cererii de chemare în judecată depuse de Iurii Sajin, precum și pronunțarea unei noi hotărâri, de admitere integrală a cererilor de chemare în judecată respective (f.d. 189-192, vol. II).

Prin decizia din 02 decembrie 2009 a Curții Supreme de Justiție, a fost considerat inadmisibil recursul declarat de Iurii Sajin (f.d. 356-363, vol. I).

În motivarea recursului, recurenta Svetlana Sajin, reprezentată de Iurii Sajin, a susținut că instanțele ierarhic inferioare eronat au ajuns la concluzia că Iurii Sajin și Svetlana Sajin nu au locuit timp de circa 10 ani în apartamentul nr. XXXXX de pe XXXXX, și că acest fapt ar fi putut duce la distrugerea apartamentului.

Recurenta a invocat că instanțele ierarhic inferioare au ajuns la această concluzie doar pe baza declarațiilor părinților recurenteii, însă aceste declarații urmează a fi apreciate critic, deoarece părinții sunt persoane interesate, cu atât mai mult că declarațiile respective sunt contradictorii.

Recurenta a indicat că a prezentat copia patentei de întreprinzător pentru anii 2003-2004, din care rezultă că în anii 2003-2004, familia sa locuia în apartamentul nr. XXXXX, iar Iurii Sajin se ocupa cu vânzarea hainelor în piață.

Recurenta a relatat că începând cu anul 2004, împreună cu copiii nu mai locuia în apartamentul nr. XXXXX din cauza consecințelor nefavorabile a omisiunii CCL „Nr. 11“ de a repara la timp acoperișul blocului locativ de pe XXXXX.

Astfel, recurenta a făcut trimitere la probele ce demonstrează că a locuit în apartamentul nr. XXXXX și că motivul distrugerii apartamentului este scurgerea de pe acoperiș, inclusiv la declarațiile martorilor și ale specialistului Dumitru Ursu, cât și la demersurile și petițiile adresate autorităților publice.

Recurenta a afirmat că instanțele ierarhic inferioare au ignorat probele respective și și-au bazat soluțiile adoptate pe presupuneri.

În continuare, recurenta a notat că instanțele ierarhic inferioare nu au aplicat toate actele normative pe care trebuiau să le aplice, și anume prevederile art. 3 alin. (1) lit. c) și 5 din Legea condominiului în fondul locativ nr. 913 din 30 martie 2000, art. 117, 155 și 159 din Codul cu privire la locuințe al RSS Moldovenești, art. 14 și 1413 din Codul civil, pct. 44, 45 și 79 subpct. 1) și 12) din Statutul-model al cooperativei pentru construcția de locuințe din RSS Moldovenești, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 338 din 08 octombrie 1984, precum și pct. din Regulile provizorii de exploatare a locuințelor, întreținere a blocurilor locative și teritoriilor aferente în Republica Moldova, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1224 din 21 decembrie 1998.

În continuare, recurenta a relevat că instanța de apel nu s-a expus deloc în privința soluției primei instanțe ce ține de încasarea în mod solidar din contul lui Iurii Sajin și al Svetlanei Sajin a taxei de stat, cu toate că cererea de chemare în judecată a fost depusă de procuror în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale lui Iurii Sajin și Svetlanei Sajin.

La 16 septembrie 2019, recurenta Svetlana Sajin a depus supliment la recursul declarat împotriva deciziei din 19 mai 2009 a Curții de Apel Chișinău, solicitând și casarea acesteia și a hotărârii din 10 decembrie 2008 a Judecătoriei Orhei în partea respingerii pretenției față de CCL „Nr. 11“ privind repararea prejudiciului moral, precum și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, de admitere integrală a cererii de chemare în judecată (f.d. 199-200, vol. II).

În motivarea suplimentului la recurs, recurenta Svetlana Sajin a susținut că o perioadă foarte îndelungată Curtea Supremă de Justiție nu s-a expus în privința recursului său împotriva deciziei din 19 mai 2009 a Curții de Apel Chișinău.

Astfel, recurenta a evidențiat că s-a adresat la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, iar Guvernul Republicii Moldova a fost invitat să ofere explicații privind încălcarea dreptului recurenteii la un proces echitabil, garantat de art. 6 alin. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Recurenta a afirmat că Agentul guvernamental a depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 02 decembrie 2009 a Curții Supreme de Justiție.

Recurenta a solicitat acordarea unei satisfacții echitabile, precizând că, cuantumul acesteia urmează a fi stabilite în baza negocierilor cu Guvernul Republicii Moldova.

La 24 octombrie 2019, recurenta Svetlana Sajin a depus supliment la recursul declarat împotriva deciziei din 19 mai 2009 a Curții de Apel Chișinău, solicitând încasarea din contul statului a sumei de 1 500 euro cu titlu de reparare a prejudiciului moral cauzat ca urmare a încălcării dreptului recurenteii la un proces echitabil, garantat de art. 6 alin. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (f.d. 203, vol. II).

La 12 septembrie 2019, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților CCL „Nr. 11“, Nina Mîndru, Alic Cojocari, Natalia Sidorov și Mihail Harea copia cererii de recurs depuse de Svetlana Sajin, reprezentată de Iurii Sajin,

împotriva deciziei din 19 mai 2009 a Curții de Apel Chișinău, iar la 16 septembrie 2019 și, respectiv, la 01 noiembrie 2019, copia suplimentelor la recurs (f.d. 197; 201; 204, vol. II).

Intimații CCL „Nr. 11“, Nina Mîndru, Alic Cojocari, Natalia Sidorov și Mihail Harea nu și-au valorificat dreptul de a depune referință la recursul declarat de Svetlana Sajin, reprezentată de Iurii Sajin.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă în redacția în vigoare la 19 mai 2009, data emiterii deciziei recurate, recursul se declară în termen de 2 luni de la data pronunțării deciziei, iar în cazul redactării acesteia – de la data înștiințării scrise a părților despre semnarea hotărârii redactate.

Din materialele cauzei, Colegiul constată că în fișa de însoțire nr. 2081-2088 este indicat că la 01 iulie 2009, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa lui Iurii Sajin, reprezentantul recurentei Svetlana Sajin, înștiințarea privind semnarea deciziei din 19 mai 2009 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 340, vol. I).

Însă, la materialele cauzei nu este anexat avizul de primire de către Iurii Sajin, reprezentantul recurentei Svetlana Sajin, a înștiințării privind semnarea deciziei din 19 mai 2009 a Curții de Apel Chișinău.

Drept urmare, luând în considerare că recurenta Svetlana Sajin, reprezentată de Iurii Sajin, a declarat recurs împotriva deciziei din 19 mai 2009 a Curții de Apel Chișinău la data de 30 septembrie 2009, Colegiul ajunge la concluzia că recurenta Svetlana Sajin, reprezentată de Iurii Sajin, s-a conformat prevederilor legale, încadrându-se în termenul de declarare a recursului prevăzut de art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă în redacția în vigoare la data emiterii deciziei recurate.

Prin încheierea din 23 octombrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, a fost considerat admisibil recursul declarat de Svetlana Sajin, reprezentată de Iurii Sajin, împotriva deciziei din 19 mai 2009 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 202, vol. II).

Verificând decizia din 19 mai 2009 a Curții de Apel Chișinău în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că se impune admiterea recursului declarat de Svetlana Sajin, reprezentată de Iurii Sajin, și casarea deciziei din 19 mai 2009 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 10 decembrie 2008 a Judecătoriei Orhei în partea încasării din contul Svetlanei Sajin a taxei de stat în sumă de 541 lei, iar în rest, menținerea deciziei din 19 mai 2009 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 10 decembrie 2008 a Judecătoriei Orhei, pentru motivele ce se succed.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

În speță, Colegiul nu consideră oportun de a invita participanții la proces și reprezentanții acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate

invocate în cererea de recurs, deoarece criticele recurente Svetlana Sajin, reprezentată de avocatul Iurii Sajin, au fost expuse cu suficientă claritate.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă stipulează că instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În debut, Colegiul decelează că prezenta cauză civilă este compusă din cererea de chemare în judecată depusă de Procurorul r-nului Orhei, Vasile Stăvilă, acționând în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale lui Iurii Sajin și Svetlanei Sajin, împotriva CCL „Nr. 11“, Ninei Mîndru, lui Alic Cojocari, Nataliei Sidorov și lui Mihail Harea cu privire la repararea prejudiciului material, încasarea cheltuielilor de efectuare a expertizei și obligarea de a restabili rețelele de comunicație a coloanei de distribuire a apei, cât și din cererea de chemare în judecată depusă de Iurii Sajin împotriva CCL „Nr. 11“, Ninei Mîndru, lui Alic Cojocari, Nataliei Sidorov și lui Mihail Harea cu privire la repararea prejudiciului material, de a asigura organizarea efectuării reparației acoperișului, obligarea de a efectua schimbarea coloanei comune de aprovizionare cu apă și de a reinstala coloana comună de aprovizionare cu apă, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Astfel, deși recurenta a solicitat casarea deciziei din 19 mai 2009 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 10 decembrie 2008 a Judecătoriei Orhei atât în partea respingerii cererii de chemare în judecată depuse de Procurorul r-nului Orhei în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale lui Iurii Sajin și Svetlanei Sajin, cât și în partea respingerii cererii de chemare în judecată depuse de Iurii Sajin, precum și pronunțarea unei noi hotărâri, de admitere integrală a cererilor de chemare în judecată respective, Colegiul va examina legalitatea deciziei din 19 mai 2009 a Curții de Apel Chișinău doar în partea ce se referă la Svetlana Sajin, or aceasta nu are statut procesual în raport cu cererea de chemare în judecată depusă de Iurii Sajin.

Așadar, Colegiul relevă că la 18 aprilie 2006, Procurorul r-nului Orhei, Vasile Stăvilă, a depus cerere de chemare în judecată în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale lui Iurii Sajin și Svetlanei Sajin împotriva CCL „Nr. 11“, Ninei Mîndru, lui Alic Cojocari, Nataliei Sidorov și lui Mihail Harea cu privire la repararea prejudiciului material în sumă de 18 035 lei, încasarea cheltuielilor de efectuare a expertizei în sumă de 180 lei și obligarea Ninei Mîndru, lui Alic Cojocari, Nataliei Sidorov și lui Mihail Harea de a restabili rețelele de comunicație a coloanei de distribuire a apei reci din blocul locativ de pe XXXXX (f.d. 1, vol. I).

Prin hotărârea din 10 decembrie 2008 a Judecătoriei Orhei, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Procurorul r-nului Orhei în interesele Svetlanei Sajin împotriva CCL „Nr. 11“ cu privire la repararea

prejudiciului și împotriva Ninei Mîndru, lui Alic Cojocari, Nataliei Sidorov și lui Mihail Harea cu privire la apărarea drepturilor, precum și cererea de chemare în judecată înaintată de Iurii Sajin cu privire la obligarea CCL „Nr. 11“ de a repara acoperișul case. S-au obligat Nina Mîndru, Alic Cojocari, Natalia Sidorov și Mihail Harea, proprietarii apartamentelor corespunzătoare YYYYYY, de a reinstala țeava de apeduct cu D=25mm, care a fost schimbată samavolnic cu D=20mm în casa de pe XXXXX. În rest, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată. S-a încasat în mod solidar din contul lui Iurii Sajin și al Svetlanei Sajin taxa de stat în sumă de 541 lei (f.d. 287-288, vol. I).

În susținerea pretenției privind încasarea în beneficiul Svetlanei Sajin, din contul CCL „Nr. 11“, a sumei de 18 035 lei cu titlu de reparare a prejudiciului material, și anume a cheltuielilor necesare pentru reparația apartamentului nr. XXXXX de pe XXXXX, Procurorul r-nului Orhei, acționând în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale Svetlanei Sajin, a făcut trimitere la raportul de evaluare nr. 08010600084/0148318 din 02 februarie 2006, întocmit de evaluatorul Dumitru Ursu.

Colegiul notează că Procurorul r-nului Orhei a invocat angajarea răspunderii delictuale a CCL „Nr. 11“, care gestionează blocul locativ de pe XXXXX.

Potrivit pct. 1.1 din raportul de evaluare nr. 08010600084/0148318 din 02 februarie 2006, sarcina acestuia se reduce la determinarea valorii de piață a lucrărilor de reparație a apartamentului nr. XXXXX de pe XXXXX, care aparține Svetlanei Sajin cu drept de proprietate (f.d. 25-45, vol. I).

La pct. 2.2 din raportul de evaluare nr. 08010600084/0148318 din 02 februarie 2006, evaluatorul Dumitru Ursu a constatat că starea tehnică a apartamentului nr. XXXXX de pe XXXXX, este nesatisfăcătoare, deoarece ca efect al pătrunderii apei prin acoperișul blocului locativ, pe tavan și pe pereții apartamentului, în toate odăile, sunt urme de scurgeri de apă și porțiuni de mucegai.

Conform art. 1398 alin. (1) din Codul civil în redacția inițială, aplicabilă pretenției privind repararea de către CCL „Nr. 11“ a prejudiciului material, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție, este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Astfel, pentru apariția răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic. Acest rol îl îndeplinește temeiul răspunderii delictuale. Temeiul răspunderii delictuale este componența delictului civil, adică totalitatea de elemente esențiale formulate de legiuitor ca necesare și suficiente pentru angajarea răspunderii delictuale. Componența delictului civil include următoarele elemente: prejudiciul, fapta ilicită, raportul causal între faptă și prejudiciu, cât și vinovăția.

În speță, lipsa unei condiții, potrivit regulii generale de la art. 1398 alin. (1) din Codul civil în redacția inițială, exclude răspunderea delictuală a CCL „Nr. 11“ pentru starea nesatisfăcătoare a apartamentului nr. XXXXX de pe XXXXX.

Colegiul observă că în conformitate cu pct. 3 din Regulile provizorii de exploatare a locuințelor, întreținere a blocurilor locative și teritoriilor aferente în Republica Moldova, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1224 din

21 decembrie 1998, gestionar înseamnă întreprinderea municipală de exploatare a fondului de locuințe, direcția de producție a gospodăriei locativ-comunale, cooperativa de construcție a locuințelor, asociația coproprietarilor în condominiu, asociația de proprietari ai locuințelor privatizate, alți agenți economici, la balanța sau în gestionarea cărora se află fondul de locuințe.

Conform pct. 19 din Regulile provizorii de exploatare a locuințelor, întreținere a blocurilor locative și teritoriilor aferente în Republica Moldova, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1224 din 21 decembrie 1998, în redacția aplicabilă începând cu data de 06 iulie 2001, proprietarul gestionarul blocului locativ este obligat: să acorde locuința chiriașului (arendașului) în stare satisfăcătoare, conform cerințelor tehnice; conform Regulilor și normelor de exploatare tehnică a fondului locativ, să examineze cu regularitate starea tehnică a blocurilor locative și, în baza rezultatelor examinării, să efectueze la timp reparația necesară; anual, în termenele stabilite, să pregătească blocurile locative și utilajul ingineresc către perioada de toamnă-iarnă; să asigure funcționarea neîntreruptă a utilajului ingineresc al blocurilor locative, întreținerea respectivă a scărilor, altor locuri de uz comun și a teritoriilor aferente; să lichideze operativ avariile și scurgerile din sistemele interne de asigurare cu apă și căldură, de canalizare, precum și deteriorările rețelelor electrice; să informeze întreprinderile de exploatare respective asupra avariilor și scurgerilor din rețelele externe de apeducte, canalizare, încălzire etc.; să întocmească în timp util materialele necesare privind tragerea la răspundere a persoanelor care nu respectă prevederile actelor legislative și normative în domeniul gospodăriei locativ-comunale.

Potrivit pct. 20 din Regulile provizorii de exploatare a locuințelor, întreținere a blocurilor locative și teritoriilor aferente în Republica Moldova, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1224 din 21 decembrie 1998, în redacția aplicabilă începând cu data de 06 iulie 2001, din contul mijloacelor financiare ale proprietarului gestionarului blocului locativ se finanțează următoarele lucrări de exploatare și reparație a blocului locativ: reparația și schimbul construcțiilor deteriorate (temeliilor, pereților, planșeelor, acoperișurilor, scărilor, ascensoarelor, tubulaturii de evacuare a gunoiului etc.); înlocuirea, reparația rețelelor ingineresti și utilajului de uz comun din interiorul blocului locativ; reparația în interiorul locuințelor, determinată de nelichidarea în termen a unor deteriorări ale elementelor constructive ale blocului locativ, sistemelor și utilajului ingineresc ale acestuia.

În același timp, Colegiul evidențiază că obligații analogice ale cooperativelor de construcție a locuințelor privind organizarea întreținerii și reparației proprietății comune în condominiu, inclusiv a acoperișului blocului locativ, rezultă din prevederile art. 5 și 18 alin. (3) lit. a) din Legea condominiului în fondul locativ nr. 913 din 30 martie 2000.

În succesiunea celor relatate, este cert că Procurorul r-nului Orhei, acționând în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale Svetlanei Sajin, urma să demonstreze raportul causal între omisiunea CCL „Nr. 11“ de a efectua sau de a organiza efectuarea reparației acoperișului blocului locativ de pe XXXXX, și

prejudiciul cauzat Svetlanei Sajin sub forma deteriorării apartamentului nr. XXXXX din acest bloc locativ.

În speță, stabilirea neîndoielnică a faptelor ce ar intra în acest câmp causal necesită cunoștințe speciale, pentru că se cere elucidarea unor aspecte din domeniul tehnicii, mai ales că după cum a fost indicat mai sus, sarcina raportului de evaluare nr. 08010600084/0148318 din 02 februarie 2006 a fost redusă la determinarea valorii de piață a lucrărilor de reparație a apartamentului nr. XXXXX de pe XXXXX, nu și la cauza deteriorării apartamentului.

Conform art. 148 alin. (1) din Codul de procedură civilă, pentru elucidarea unor aspecte din domeniul științei, artei, tehnicii, meșteșugurilor artizanale și din alte domenii, apărute în proces, care cer cunoștințe speciale, instanța dispune efectuarea unei expertize, la cererea părții sau a unui alt participant la proces, iar în cazurile prevăzute de lege, din oficiu.

Aici, se impune precizarea că legea nu prevede obligația instanței de judecată de a dispune din oficiu efectuarea expertizei pentru elucidarea cauzei deteriorării unui apartament.

Astfel, are prioritate principiul disponibilității în drepturi a participanților la proces, statuat la art. 27 alin. (1) din Codul de procedură civilă, și anume posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Însă, Svetlana Sajin nu și-a executat obligațiile în vederea efectuării unei expertize, în scopul stabilirii cauzei deteriorării apartamentului nr. XXXXX de pe XXXXX.

Or, deși la demersul Svetlanei Sajin, prin încheierea din 07 noiembrie 2006 a Judecătoriei Orhei, a fost dispusă efectuarea unei astfel de expertize judiciare, aceasta nu a fost efectuată, din motiv că Svetlana Sajin nu a efectuat plata pentru serviciile de efectuare a expertizei judiciare în cauză (f.d. 142; 152, vol. I).

Iar, potrivit art. 124 alin. (2) din Codul de procedură civilă în redacția în vigoare în perioada examinării prezentei cauze în prima instanță, neplata, de către solicitantul expertizei, a sumei pentru efectuarea expertizei atrage decăderea din această dovadă.

În context, Colegiul consideră necesar să menționeze că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului poate considera că reclamantul, prin lipsa de acțiune și lipsa de diligență, a contribuit în mare măsură la crearea situației de care se plânge în fața acesteia, situație pe care ar fi putut-o evita (Zavodnik v. Slovenia din 21 mai 2015, § 79-80). Or, părțile au obligația să efectueze cu diligență actele de procedură legate de cauza lor (Zubac v. Croația din 05 aprilie 2018, § 93).

În speță, Colegiul notează că Svetlana Sajin a beneficiat de o procedură contradictorie atât în prima instanță, cât și în instanța de apel, însă pentru motive ce îi sunt imputabile, și anume din cauza neplății sumei pentru efectuarea expertizei, a fost decăzută din această dovadă, instanțele ierarhic inferioare just ajungând la

concluzia că nu a fost demonstrat raportul causal între omisiunea CCL „Nr. 11“ de a efectua sau de a organiza efectuarea reparației acoperișului blocului locativ de pe XXXXX, și prejudiciul cauzat Svetlanei Sajin sub forma deteriorării apartamentului nr. XXXXX din acest bloc locativ.

Prin urmare, este legală și întemeiată soluția primei instanțe ce ține de respingerea pretenției formulate de Procurorul r-nului Orhei, Vasile Stăvilă, acționând în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale Svetlanei Sajin, privind repararea prejudiciului material în sumă de 18 035 lei, cât și soluția instanței de apel privind menținerea în această parte a hotărârii primei instanțe.

În continuare, Colegiul relevă că în conformitate cu art. 98 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în caz de respingere a acțiunii, cheltuielile de judecare a cauzei suportate de instanță, precum și taxa de stat, se încasează la buget de la reclamant dacă acesta nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

Conform art. 85 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă în redacția în vigoare la 18 aprilie 2006, data depunerii de către Procurorul r-nului Orhei a cererii de chemare în judecată în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale lui Iurii Sajin și Svetlanei Sajin, de taxă de stat pentru judecarea cauzei civile se scutesc procurorul, autoritățile publice, organizațiile și persoanele fizice care, conform legii, sunt împuternicite să adreseze în instanță cereri în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale unor alte persoane ori în apărarea intereselor statului sau ale societății și să depună cereri de contestare a hotărârilor instanțelor judecătorești.

Art. 72 alin. (1) din Codul de procedură civilă în redacția în vigoare la data depunerii de către Procurorul r-nului Orhei a cererii de chemare în judecată în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale lui Iurii Sajin și Svetlanei Sajin, prevede că procurorul care a înaintat o acțiune are drepturile și obligațiile procedurale de reclamant, cu excepția dreptului de a încheia tranzacție.

Astfel, Colegiul conchide că prima instanță, respingând pretenția formulată de Procurorul r-nului Orhei, acționând în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale Svetlanei Sajin, privind repararea prejudiciului material în sumă de 18 035 lei, nu urma să încaseze de la Svetlana Sajin taxa de stat în sumă de 541 lei.

Or, în sensul art. 98 alin. (2) din Codul de procedură civilă, anume Procurorul r-nului Orhei avea statut procesual de reclamant în prezenta cauză civilă, și nu Svetlana Sajin, iar prin efectul prevederilor art. 85 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă în redacția în vigoare la data depunerii de către Procurorul r-nului Orhei a cererii de chemare în judecată în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale lui Iurii Sajin și Svetlanei Sajin, Procurorul r-nului Orhei a fost scutit de taxa de stat pentru judecarea prezentei cauze civile.

Prin urmare, urmează a fi casată decizia din 19 mai 2009 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 10 decembrie 2008 a Judecătoriei Orhei în partea încasării din contul Svetlanei Sajin a taxei de stat în sumă de 541 lei,

În continuare, Colegiul reține că recurenta Svetlana Sajin a solicitat și

încasarea din contul statului a sumei de 1 500 euro cu titlu de reparare a prejudiciului moral cauzat ca urmare a încălcării dreptului recurenteii la un proces echitabil, garantat de art. 6 alin. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Aici, Colegiul reiterează că, conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Astfel, Colegiul nu este în drept să se expună asupra solicitării recurenteii Svetlana Sajin privind încasarea din contul statului a sumei de 1 500 euro cu titlu de reparare a prejudiciului moral cauzat ca urmare a pretensei încălcări a dreptului recurenteii la un proces echitabil, garantat de art. 6 alin. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, or instanța de recurs nu este în drept să examineze astfel de solicitări.

Luând în considerare problemele de drept invocate în speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Svetlana Sajin, reprezentată de Iurii Sajin, și de a casa decizia din 19 mai 2009 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 10 decembrie 2008 a Judecătoriei Orhei în partea încasării din contul Svetlanei Sajin a taxei de stat în sumă de 541 lei, iar în rest, de a menține decizia din 19 mai 2009 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 10 decembrie 2008 a Judecătoriei Orhei.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) și alin. (3) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

#### d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Svetlana Sajin, reprezentată de Iurii Sajin.

Se casează decizia din 19 mai 2009 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 10 decembrie 2008 a Judecătoriei Orhei în partea încasării din contul Svetlanei Sajin a taxei de stat în sumă de 541 lei.

În rest, se menține decizia din 19 mai 2009 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 10 decembrie 2008 a Judecătoriei Orhei, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Procurorul r-nului Orhei, Vasile Stăvilă, acționând în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale lui Iurii Sajin și Svetlanei Sajin, împotriva CCL „Nr. 11“, Ninei Mîndru, lui Alic Cojocari, Nataliei Sidorov și lui Mihail Harea cu privire la repararea prejudiciului material, încasarea cheltuielilor de efectuare a expertizei și obligarea de a restabili rețelele de comunicație a coloanei de distribuire a apei, și la cererea de chemare în judecată depusă de Iurii Sajin împotriva CCL „Nr. 11“, Ninei Mîndru, lui Alic Cojocari, Nataliei Sidorov și lui Mihail Harea cu privire la repararea prejudiciului material, de a asigura organizarea efectuării reparației acoperișului, obligarea de a efectua schimbarea coloanei

comune de aprovizionare cu apă și de a reinstala coloana comună de aprovizionare cu apă, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,  
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru

Victor Burduh

Nina Vascan